

ՂԱՐԱԲԱՂԸ ԲԱՆԱԽՈՐ ՊԱՏՃԱՊԻ ԹԷ ԱՌԻԹ ԿՐՈՑԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԿՐԱԿԸ

ՀԱՄԱՐԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Փոքրիշատե ընթերցող հասարակության ծանօթ է Միջին Արևելքի և Արևմտյան Արևելքի կառուցողական, որ ամեն օր կը խլէ մարդկային անմեղ գոհեր, որոնց մէջ անշուշտ առաջին հերթին անպակաս են երեխաներ, կիներ եւ ծերեր: Այսօր Պաղեստին, Իրաք, Աֆղանիստան, Փաքիստան եւ Եմեն, վրան բարդած Ամերիկեան ցամաքամասի վրայ կիրարկուող անմարդկայնութիւններ, կիզակէտերն են աշխարհի խաղաղասէր մարդկության, ուր մահուան գերանդին կը գործէ անխնայօրէն, դժբախտացնելով այդ երկիրներուն բնակիչները եւ քայքայելով տնտեսութիւն, ճարտարարուեստ եւ քաղաքներ, միանգամայն աղքատացնելով տուեալ երկիրները եւ բնականաբար՝ ժողովուրդները:

Այս բոլորի կողքին, կար ու կայ անշուշտ Ղարաբաղեան տագնապը, որ այսօր քսան տարիներէ ի վեր գրեթէ ունի լուծ վիճակ, երբ հերոսական ու քաջարի հայ բանակը ազատագրեց Լեռնային Ղարաբաղը եւ շրջակայ տարածքները՝ ատրպէյձանական բռնագրաւիչ ուժերու ձեռքէն, իր վրայ պարտադրուած անհաւասար մարտերէ ու պատերազմէ վերջ, ուր Արցախի ժողովուրդը երկուսուսուսեալէ մը ի վեր կը տնօրինէ իր ճակատագիրը եւ կը շարունակէ իր խաղաղ կեանքը, ի հեճուկս բարձրացող վայնասուններուն, եւ սկանջ ցաւցնող պոռչուածներուն:

Սակայն, Կովկասէ եւ կովկասամերձ շրջաններէ ներս հեղինակութիւն ու ազդեցութիւն ունենալ փորձող որոշ ուժեր կամ պետութիւններ, այսօր լո՛ւր մրցակցութեան մը սկսած են վերոյիջեալ տարածքներու կապակցութեամբ, աւելի ու աւելի ամրապնդելու համար դիրք ու կեցուածք, երբեմն երբեմն քաջալերուած փշող քամիներէն, որոնք ի յառաջագունէ կը հանդիսանան աւերիչ, որոնց համար միակ նպատակը կեանքի, իրենց հետապնդած ու ձեռք ձգելիք գիւթական շահն է:

Այս բոլորին մէջ ուշագրաւ է անշուշտ առաջին հերթին Թուրքիոյ ունեցած ախորժակը, որ «բարի դրացնութիւն» կարգախօսի անուանակարգ միջնէն օրս յաջողեցաւ սիրալիր յարաբերութիւններ մշակել իր բոլոր հարեւաններուն հետ, հակառակ անոնց հետ ունեցած իր խոր

տարակարծութիւններուն... օգտագործելով նաեւ արաբական հանրապետութիւններու պարագային կրօնական հանգամանք ու կապակցութիւն, երազելով դառնալ Օսմանեան Կայսրութեան նման անձայրածիր ու աշխարհակալ գերիզօր, առանց նկատի առնելու իր ներքին խոհանոցին այժմու խառնակ վիճակը, միշտ ալ վայելելով հովանաւորութիւնը՝ մերթ Միացեալ Նահանգներուն, մերթ ալ Եւրոպական Միութեան, կամ՝ այլ շահախնդիր պետութիւններուն, որոնց հետ ունի տնտեսական կամ ռազմական դաշինք:

Երկրորդ գծի վրայ կու գայ Պարսկաստանը, որ ուժային իմաստով այսօր տիրանալով բացառիկ զինուորական կարողութեան եւ փորձառութեան Միջին Արևելքի մէջ, կը ցանկայ ամբողջացնել իր միջուկային ծրագիրները, հասնելու համար իր փափաքած երազին, Փաքիստանէն ետք դառնալու համար երկրորդ միջուկային ուժ ունեցող հզօր պետութիւն, հակառակ Միացեալ Նահանգներու, Եւրոպայի, Հրեաստանի եւ կարգ մը ծոցի արաբական երկիրներու այս կապակցութեամբ ունեցած վերապահութեանց եւ ընդդիմութեանց:

Երրորդ գծի վրայ կու գայ անշուշտ Ռուսաստանը, որ Սովետական Միութեան փլուզումէն ետք, դարձեալ կ'ուզէ իր նախկին հեղինակութիւնն ու տիրութիւնը հաստատել շրջանէն ներս, միշտ ընդլայնուած եւ ապահով պահելու համար իր հարաւային սահմանները, ուր ան ունի երկու կարեւոր դաշնակից այսօր՝ Պարսկաստանն ու վաղեմի բարեկամ Հայաստանը:

Երբ կը բննարկենք Կովկասէ ներս սրող մագլցումը, անկասկած որ պէտք չէ ուշադրութենէ հեռացնել Հայաստանի արեւելեան դրացին՝ Ատրպէյձանը, որ հիմնուելով իր ունեցած երեք կարեւոր առաւելութիւններուն, յաճախ կ'ունենայ սպառնալիք՝ Հայաստանի եւ Արցախի դէմ, զինու ուժով լուծելու «բռնագրաւուած հողեր» ու հարցը, որուն յաջողութեան հասնելու համար բնականօրէն կ'ապաւիճի՝ նախ իր քարիւղային քաղաքականութեան, երկրորդ՝ իր աւագ եղբոր Թուրքիոյ՝ լաւագոյնս գիտակցելով երկուստեք ունեցած լեզուական, կրօնական ու արեւնական կապակցութիւնները,

ապա եւ կարեւորը՝ Միացեալ Նահանգներու եւ «ՆԱԹՕ»ի հետ ունեցած իր սերտ գործակցութիւնն ու առնչութիւնը:

Վստահաբար, կարճ ժամանակ մը առաջ, Վրաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ տեղի ունեցած ծանօթ բախումէն (պատերազմ) ետք, Արեւմտեան պետութիւններ նշմարեցին Ռուսաստանի յստակ միջամտութիւնը ի նպաստ Օսթիոյ... եւ իրենց դրսեւորած անկարողութիւնը՝ ուղղակիօրէն միջամտիս դառնալու՝ ի նպաստ Վրաստանի, հաւանաբար վիճակ մը, որ պահ մը մտածել տուաւ թէ՛ Արեւմտեան պետութիւններուն եւ թէ՛ Թուրքիոյ... երկար ժամանակ, որոնք դաշնակիցներն են Վրաստանի...: Անոնք, վերջապէս հասկցան, թէ՛ Կովկասէ ներս կայ նաեւ հիւսիսի մնայուն «կազմ ու պատրաստ» մարդը, որ «կրակի հետ խաղալ» չի սիրեր...:

Սակայն այսօր, կանխամտածուող ու որպէ՛ս թէ դարբնուող նոր պատերազմ մը Կովկասի մէջ՝ Հայաստանի եւ Ատրպէյձանի միջեւ, թերեւս հանդիսանայ ոսկի առիթ՝ թեթեւցնելու այլ ճակատներէ ներս տեղի ունեցող մագլցումներուն քաղաքական վերիվայրումներն ու հաշիւները, եւ ստեղծել մեկնարկ՝ գուցէ Արեւմտեան պետութիւններու համար, ներառած Հրեաստանն ալ, (որ մեծագոյն դժգոհողն է Պարսկաստանի զինուորական այժմու կացութեան) Իսլամական այս երկրին նկատմամբ սրուած ախորժակները իրագործելու, օգտուելով անշուշտ պատերազմի մը ընձեռած բոլոր հնարաւորութիւններէն:

Թերեւս անոնք, պատերազմասէր ասպետներ, առաջին հերթին գուցէ կը մտածեն օգտագործել իրենց բարեկամ Ատրպէյձանի հողային տարածքը, աքցանելու համար հիւլեական զէնքի տիրանալ ցանկացող Պարսկաստանը... հիւսիսէն՝ Ատրպէյձանով, արեւելքէն՝ Աֆղանիստանով ու Փաքիստանով, հարաւէն՝ Արաբական Ծոցի երկիրներով ու արիւն լացող Իրաքով՝ իսկ արեւմուտքէն՝ Թուրքիայով... անշուշտ, լրի՛ւ համոզուելէ ետք միայն, թէ արդեօ՞ք Ռուսաստան պիտի որդեգրէ իսկապէս «դրական չէզոքութիւն» այսպիսի կացութեան մը դիմաց...:

Ինչ կը վերաբերի Թուրքիոյ ունենալիք ազդեցիկ դերին, շնորհիւ իր ունեցած զինուորական առա-

ւելութեան, վերջինս իր որդեգրած որձեւէզ դիւանագիտութեամբ ու ճարպիկ հաշիւներով աւանդականօրէն ճիշդ է որ կը դասուի Միացեալ Նահանգներու սերտ դաշնակից, բայց եւ այնպէս վերջին շրջանին իր խաղացած բազմերեսանի դերակատարութեամբ ու արձանագրած մագլցումներով դարձած է նոյն չափ կասկածելի... իր իսկ հովանաւորներուն համար, որ կրնայ յանկարծ դիմափոխուիլ՝ ըստ խաղի օրէնքներուն եւ օդի ջերմաստիճանին...:

Ակներեւ է այն, որ քաղաքական շուկայի մէջ փորձառու թուրքը, չհաւատալով իր ձեռք ձգած քաղաքական փայլուն յաջողութիւններուն, (նամանաւանդ արաբական աշխարհի պարագային), վերջերս, համարձակեցաւ բերնի ծայրով ամբաստանութիւններ ու մեղադրանքներ տեղացնել իր վաղեմի գործակից ու զինուորական նեցուկ ու դաշնակից Հրեաստանի գլխուն, (քաղաքական ճկուն խա՞ղ, թէ յստակ դիրքորոշում՝ Աստուած գիտէ) մինչեւ իսկ զայն ցեղասպան կոչելու աստիճան... զարմացնելով՝ նոյնիճաք՝ հրեայ ղեկավարները, որոնք իրապէ՛ս ծանօթ են թէ՛ իսկական ցեղասպաններու անցագիրներուն, բայց կը ձեւանան խոյ ու կոյր՝ ամբարտաւանօրէն...:

Անշուշտ, թուրքիոյ այս անըսպասուած քայլը պատճառ հանդիսացաւ որպէսզի արաբ կարգ մը ղեկավար դէմքեր մեծ ուրախութեամբ ու ոգեւորութեամբ հերոսի պատմուճան հագցնեն անոր, իր խիզախ կեցուածքին համար, տարօրինակօրէն շատ շուտ մոռնալով չորսհարիւր տարիներու պատմութիւն, տանջանք ու տառապանք, սպանդ ու կախաղան... զորս ցոյց տուաւ իրեն օսմանցին, լացնելով բազմաթիւ արաբ մայրեր:

Ամեն պարագայի, քաղաքական դիրքորոշումներու համար հայատրպէյձանական նոր պատերազմական արկածախնդրական քայլ մը, թերեւս սկզբնական պատկերացում որպէս թոյի գուցէ նպաստաւոր՝ պատերազմը ջատագովող նախաձեռնողներու եւ հետապնդողներու համար, բայց գործնականացման կամ իրականացման պարագային, Կովկասէ ներս Ղարաբաղով շեփորելիք ու սկիզբ առնելիք պատերազմ մը, շուտով իր երախից մէջ կրնայ առնել ամբողջ Միջին

Շարք էջ 19

The Quality Choice for Your Child's High School Education

ANNUAL OPEN HOUSE
SATURDAY, FEBRUARY 20, 2010
10:00AM - 1:00PM

AGBU VATCHE & TAMAR MANOUKIAN HIGH SCHOOL
Formerly known as AGBU High School - Pasadena

Our annual open house for prospective parents and students is the perfect opportunity for you to learn about the quality programs AGBU Vatche & Tamar Manoukian High School has to offer.

To RSVP, or for more information, please contact the School Office at (626) 794-0363
 2495 E. Mountain Street, Pasadena, CA 91104 (Corner of Altadena and Mountain Street)